

ΘΕΟΔΩΡΑ

Ὁ Ἰουλιανός! . . . Ὁ Ἰουλιανός μου! . . .
Νεκρός! . . .

ΕΡΝΕΣΤΟΣ (κρύπτων τὸ πρόσωπον μὲ τὰς χεῖρας)
Πατέρα μου! (Διακοπή ὁ Σεβήρος τοὺς κυττά-
ζει μὲ βλέμμα πλήρες ὀργῆς.)

ΣΕΒΗΡΟΣ (πρὸς τὸν υἱὸν του)

Βγάλε τὴν ἔξω!

ΕΡΝΕΣΤΟΣ (ιστάμενος πρὸ τῆς θύρας)

Ἄσπλαγγε!

ΠΕΠΤΟΣ (δισταζών)

Πατέρα μου!

ΣΕΒΗΡΟΣ (πρὸς τὸν υἱὸν του)

Εἶναι ἡ θέλησίς μου! Δισταζεῖς;

ΕΡΝΕΣΤΟΣ

Λυπήσου τὴν!

ΣΕΒΗΡΟΣ (νεύων πρὸς τὸ δωμάτιον)

Ναί! Ὅσον αὐτὴ τὸν ἐλυπήθη ἐκεῖνον.

ΕΡΝΕΣΤΟΣ

Ἄ! Τὸ αἷμά μου ἀνάπτει! . . . Ἢ φύγω ἀπὸ
τὴν Ἰσπανίαν!

ΣΕΒΗΡΟΣ

Ἄδιάφορον.

ΕΡΝΕΣΤΟΣ

Θ' ἀποθάνω!

ΣΕΒΗΡΟΣ

Ἢ ζῶν εἶναι σύντομος.

ΕΡΝΕΣΤΟΣ

Διὰ τελευταίαν φορὰν!

ΣΕΒΗΡΟΣ

Ὅχι! (Πρὸς τὸν υἱὸν του :) Κράζε τοὺς ὑπη-
ρέτας.

ΕΡΝΕΣΤΟΣ

Εἶναι ἀθῶα! Τὸ ὄμνῶ!

ΠΕΠΤΟΣ (ἰκετευτικῶς)

Πατέρα!

ΣΕΒΗΡΟΣ (πρὸς τὸν Πεπτὸν δεικνύων τὸν Ἐρνέστον)

Ψεύδεται.

ΕΡΝΕΣΤΟΣ

Μὲ ὠθεῖς εἰς τὸ ρεῦμα; Καλὰ! Ἢ τὸ ἀκολου-
θήσω! Δὲν παλαιῶ ἐναντίον του! Δὲν ἠξεύρω τί
θὰ σκεφθῆ ἀυτὴ ἡ δυστυχῆς διὰ τὸν κόσμον καὶ διὰ
τὰς ὕβρεις σου! Τώρα αἱ σκέψεις τῆς κοιμοῦνται
καὶ τὰ χεῖλη τῆς εἶναι βωβὰ, — ἀλλὰ τί σκέπτομαι
ἐγὼ . . . Ἢ σοῦ τὸ εἶπῶ!

ΣΕΒΗΡΟΣ

Πεπτὸν! Δὲν θὰ μ' ἐμποδίσῃς . . . Μόνος μου . . .
(Βαδίζει πρὸς τὴν Θεοδώραν.)

ΠΕΠΤΟΣ (προσπαθῶν νὰ τὸν ἐμποδίσῃ)

Πατέρα! . . .

ΕΡΝΕΣΤΟΣ

Ὅχι! (Διακοπή.) Κανεὶς δὲν θὰ πλησιάσῃ αὐ-
τὴν τὴν γυναῖκα! Εἶναι ἰδική μου! . . . Ἦθελεις
πάθος; — Ἴδου πάθος μακινῶδες! Ἦθελεις ἔρωτα; —
Ἴδου, ἔρωσ ἀπέραντος! Θέλεις καὶ ἄλλο; Εἰπέ το!
Δὲν μὲ τρομάζεις! Σπειρετε σεῖς . . . καὶ ἐγὼ συ-
νάζω! . . . Καὶ λέγετε, λέγετε . . . κακολογεῖτε! . . .
Γεμίζετε μὲ τὰ νέα σας τὴν ἠχώ τῆς σεμνοτύφου
πόλεως! Ἄλλ' ἂν κανεὶς ἐρωτήσῃ ποῖος ἦτο ὁ ἀτι-
μος πρωταίτιος αὐτῆς τῆς ἀτιμίας, ἀποκριθῆτέ του:

«Ἐσύ, ἐσύ, χωρὶς νὰ τὸ ἠξεύρῃς! Καὶ μαζὶ
μ' ἐσένα ὄλων τῶν ἀνοήτων αἱ γλῶσσαι.» — Ἐλα
Θεοδώρα, ἡ σκιά τῆς μητρός μου ἀσπάζεται τὸ
ἄσπιλον μέτωπόν σου. Πηγαίνωμεν! . . . Εἶναι
ἰδική μου! Καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα, μεταξὺ σας καὶ
μεταξὺ μου ἄς γείνη κριτὴς ὁ Θεός! (Περιπτύσσει
τὴν Θεοδώραν, μὲ βλέμμα καὶ νεῦμα προκλητικὸν
πρὸς τὸν Σεβῆρον καὶ τὸν Πεπτὸν μένοντας εἰς
τὸ προσκῆνιον.)

Ἡ ΚΟΛΑΣΗ ΤΟΥ ΝΤΑΝΤΕ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΠΕΜΠΤΟ

Στῆς κόλασης τὸ σκοτεινὸ περίγυρο, ὅπως εἶπα,
τὸ δεύτερο ἐκατέβηκα ἔπο πάνω ἀπὸ τὸ πρῶτο.
Ὁ τόπος λιγοστεύει ἐκεῖ, καὶ αὐξάνει ὁ πόνος τόσο,
ὅπου φωνῆς ἐλεεινῆς οἱ κολασμένοι βγάζουν.
Ὅπως ὁ Μίνωας στέκει ἐκεῖ φόβος καὶ τρόμος εἶναι.
Τὰ δόντι' ἀπ' ἀγανάχτησιν φοιχτὰ τριζομαναίει
ξετάζει ὅλα τὰ κρίματα στὸν τόπον ὅθι μπαίνουν,
κρίνει καὶ στέρνει ὅπως ζωστῆ. Λέγω πῶς ὅταν ἔρτῃ
ἐμπρὸς του ἡ μοχτηρὴ ψυχὴ τῆς ἀμαρτίας τῆς λέγει,
καὶ ἀνεξομολόγητη κάμμιὰ δὲν ἀπαφήνει.
Κ' ἐκεῖνος, ποῦ ἀλάθευτα τὰ κρίματα γνωρίζει,
λοιάζει τοῖς τῆς κόλασης θὰ τὴν κολάσῃ τόπος,
καὶ τόσες γῦρες ζώνεται μὲ τὴν οὐρὰ τὸ σῶμα
ὅσους νὰ κατεβῆ ἡ ψυχὴ γύρους ἐκεῖνος θέλει.
Κόσμος ψυχῆς ἀδιάκοπα ἐμπρὸς του παραστέκει,
καὶ μία μία 'ς ἐκεῖνονε γιανὰ κριθοῦν πηγαίνουν.
Λέγουν καὶ ἀκούνε, ἔπειτα στρεψόταν καὶ κάτω πᾶνε.
Ὡ σὺ, ὅπου ἤρτες γιανὰ ἰδῆς ἀρχινασμένους τόπους
τούτου τοῦ κάτω κόσμου μας τοῦ πολυπικραμένου,
ὡς μ' εἶδε ὁ Μίνωας ἔκραζεν, ἀφήνοντας τὸ ἔργο,
πῶχει τὸ μέγα καὶ ὑψηλὸ ἐκεῖνο ἀξίωμα του,
πῶς ἐδῶ μπαίνεις πρόσεχε καὶ εἰς τοῖνονε δίνεις πίστη,
μὴ σοῦ πλανᾷ τὸ λογισμὸ τῆς ἐμπασίης τὸ πλάτος.
Κι' ὁ δὴγός μου τοῦ ἀπαντᾷ, γιατί καὶ σὺ φωνάζεις;
Ἀπὸ τῆ Μοῖρα εἶναι γραφτὸ ἐδόθε αὐτὸς νὰ πάγῃ.
Μὴ φέρῃς ἄλλα ἐμπόδια, μὴν ἐρωτήσῃς ἄλλο.
Ἐκεῖνος ἔτσι ἠθέλησε, ποῦ ὅ,τι θέλει κάνει.
Τώρα ἀρχίζουν οἱ φωνῆς τῶν αἰωνίων βασάνων,
νὰ μὴ βοῖζονε στ' αὐτιά, τώρα σὲ τόπο φθάνω,
Ὅπου οἱ κλάψες οἱ πολλῆς ἐμὲ πικρὰ λαχτίζουν
φτάνω σὲ τόπο, ποῦ ἀπὸ φῶς ὠρφανεμένος ἦτον,
ποῦ τὸ κατὰμαυρο πυκνὸ σκοτάδι βασιλεύει,
ποῦ ἀκατάπαυτα βοᾷ σὴν θάλασσ' ἀγριεμμένη
ὅταν τῆ δέρνονε ἀνεμοί, ποῦ δέρνονται καὶ ἐκεῖνοι.
Τῆς κόλασης ἡ ἀσίγητη ἐκεῖνη ἀνεμοζάλη
ἀρπάζει ἀνάερα τῆς ψυχῆς καὶ σκόρπιες τῆς τινάζει.
στρεψοφυρίζει τῆς μὲ βιά, συγκρούει καὶ βασανίζει.
Κι' ὁπότ', ἀνεμοσκόρπιστες αὐτῆς καθὼς πηγαίνουν,
ἐμπρὸς εἰς τὸ θεώρατο φοιχτὸ κρεμνὸ εὐρεθοῦνε,
ὅθην τὸ χάσμα φαίνεται τ' ἄλλου βαράθρου κάτω,
ἐκεῖ εἶν' οἱ ἐλεεινῆς φωνῆς, τὰ κλάυματα καὶ οἱ θρήνοι.
ἐκεῖ πρὸς τῆ θεότητα ξεροῦν φοιχτῆς βλαστήμιες.
Κ' ἐνόησα ὅπως τὰ βασάνα τὰ τόσα τυραννοῦνε
ἐκεῖνο, ὅπου ἐπέσανε στῆς ἀμαρτίας τῆς σάρκα.
ποῦ 'ς ὄρεξες τὸ λογικὸ καὶ εἰς πάθια ὑποδουλώνουν,

Κ' εἶδες ποτὲ στὸν οὐρανό, χειμῶνα μὲ τὰ κράα,
κοπὴ μεγάλη νὰ περνᾷ πυκνὴ ἀπὸ μαυροπούλια,
κ' οἱ ἀπλωτὲς φτεροῦγες τοὺς ἀνέρα νὰ τὰ σέρνουν ;
ὅμοια ἐσέρναν τὲς ψυχῆς τοῦ ἀνεμοῦ οἱ φτεροῦγες.
Ἀνεμοδέρνοντ' ἄπαυτα ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἄνω κάτω.
Καμμιά ἐρπίδα στὲς ψυχῆς παρηγοριὰ δὲ δίνει,
ὄχι νὰ πάβουν οἱ καύμοι, μὰ οὐδὲ νὰ λιγιστέβουν.
Κι' ὡς γερανῶν μακρυὰ σειρὰ γοερά, ὡς περνᾷ, γραυγίζει,
παρόμοια εἶδα ψυχῆς νὰ φέρν' ἢ ἀνεμοζάλη,
κ' ἐγὼ τὲς ἄκουσα τρανὰ νὰ βαρουναστενάζουν.
Καὶ τὸ διδάσκαλο ἐρωτῶ, τί ψυχολόγ' εἶν' ἐκεῖνο ;
Ἡ πρώτη ἐμπρὸς ἀπὸ αὐτὲς βασιλίσα ἦτον, μοῦπε,
καὶ ἄλλοτ' ἐξουσίαζε πολλὰς φυλὰς καὶ γλώσσες.
Οἱ ἄσεμνὲς τῆς ὄρεξης τὴν ἐνικοῦσαν τόσο,
ποῦ νόμου ἔκαμε θέληση τῆ θέληση τῆς σάρκας,
τοῦ κόσμου τὴν καταθῶ τὴν τόση γιὰ νὰ φύγη·
ἐκεῖν' εἶν' ἢ Σεμίραμη, ποῦ ἡ ἱστορία φωνάζει,
ὅπως τὸ Νίνο ἐθύζασε καὶ γι' ἄντρα τῆς τὸν εἶχε.
Τοὺς τόπους ἐξουσίαζε, ποῦ κυβερνᾷ ὁ Σουλτάνος.
Ἡ ἄλλη, ὅπου θωρεῖς ἐκεῖ, εἶν' ἢ ψυχὴ ἐκεῖνη,
ποῦ, ἐπάνω στὴν παραφορὰ τοῦ φλογεροῦ ἐρωτᾶ τῆς,
ἐπῆρε μὲ τὸ χέρι τῆς ποτῆρι τοῦ θανάτου,
κ' εἰς τοῦ Σιγαίου τὴ σκιά, στὸν πρῶτο σύντροφό τῆς,
κακὴ προδότρα ἐδείχτηκε, γυναίκα δίχως πίστη.
Παρέκει νὰ ἢ φιλήδονη καὶ ἄσωτη Κλεοπάτρα.
Ἡ ὠραία Ἑλένη, ἰδὲς ἐκεῖ, ποῦ γιὰ τὸν ἐρωτᾶ τῆς
τόσος καιρὸς ἐπέρασεν αἱματοκυλισμένος.
Τὸν Ἀχιλλεῖα ἀντίκρου ἰδές, μεγάλο παλληκάρι,
ποῦ ἀπὸ ἐρωτα μὲ ὀρμὴ στὸ τέλος πολεμοῦσε.
Τὸν Πάρη ἰδές, τὸν Τριστανό... Κ' ἐπάνω ἀπὸ χίλιες
ψυχῆς, μοῦ ἐδαχτυλόδειξε κ' ὠνόμασ' ὁ ὀδηγός μου,
ψυχῆς ποῦ ἐχώρισ' ἐρωτας ἀφ' τὸν ἀπάνω κόσμο.
Καὶ τοῦ διδάσκαλου μοῦ ἐγὼ ὡς ἄκουσα τὸ στόμα
κυράδες τόσο ἐξάκουστες, γενναίους ἰππότες τόσους
τῶν περασμένων ἡμερῶν νὰ μοῦ ὀνοματίζη,
συντρίβεται μοῦ ἡ καρδιά, πῶς σβήνομαι μοῦ ἐφάνη,
καὶ λέγω, ποιητῆ, ποθῶ 'ς ἐκεῖνες νὰ μιλήσω
τὲς δυὸ ψυχῆς, ὅπου μὰζι ζευγαρωμένες πάνε,
καὶ τόσο φαίνοντ' ἐλαφρὲς στὸν ἀνεμο πῶς εἶναι.
Καὶ μ' ἀποκρίθη· θενὰ ἰδῆς ἀφοῦ 'ς ἐμὰς ζυγώσουν,
καὶ τότε παρακάλεσ' τες στὸν ἐρωτα ἐκεῖνον,
ὅπου τὲς σέρνει ἔτσι μὰζι, κ' ἐκεῖνες θενὰ ἔρτουν.
Καθὼς τὲς γέρνει κατὰ μὰς τὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου,
τοὺς βγάζω μιὰ ψηλὴ φωνή· ψυχῆς βασιανισμένες,
ἐλᾶτε νὰ μιλήσετε, ἂν ἄλλος δὲν τ' ἀρνιέται.
Σὰν περιστέρια, ποῦ γοργὰ πτόθος γλυκὸς τὰ κράζει,
καὶ μ' ἀπλωμέν' ἀσάλευτα φτερὰ πετοῦν καὶ πᾶνε
εἰς τὴ φωλιά ἀπὸ μοναχὴ τῆ θέληση συρμένα,
ἔτσι κ' ἐκεῖς ἀφ' τῆ σειρᾶ, ποῦ εἶν' ἢ Διδῶ, ξεκόβουν
καὶ μὰς σιμῶνουν σκίζοντας κακὸν τοῦ ἄδη ἀγέρα,
τόσο γλυκεῖα εἶχε δύναμην ἢ σπλαχνικὴ φωνὴ μου.
Χαριτωμένη μου ψυχὴ, ποῦ ζῆς, τί καλοσύνη,
αὐτὴν τὴν κοκκινόμαυρη τοῦ Χάρωντ' ἀτμοσφαῖρα
ἐσὺ νὰ θέλγης νὰ περνᾷς, στὸν κάτω κόσμο νᾶρτης,
νὰ ἰδῆς ἐμὰς, ποῦ ἐθάψαμε τὸν ἄλλον κόσμο μ' αἷμα.
Ἄν εἶχε ἀγάπην εἰς ἐμὰς ὁ βασιλεὺς τοῦ κόσμου,
θὰ τὸν παρακαλοῦσάμε νὰ σοῦ χαρίξ' εἰρήνην,
ἀφοῦ ἐσὺ τόσο σπλαχνικὰ πονεῖς τῆ συφορὰ μας.
Ὅσα ν' ἀκούσης καὶ νὰ εἰπῆς θελήσης, θὰ σταθοῦμε
νὰ εἰποῦμε καὶ ν' ἀκούσουμε τώρα, ποῦ ὀλονένα

ὁ ἀνεμος, ὅπως ἀκούς, σιγάει καὶ ἡσυγάζει.
Ἡ γῆ, ὅπου ἐγεννήθηκα, καθῆται ξαπλωμένη
εἰς τὸ παραθαλάσσιο, ποῦ ὁ Πάδος κατεβαίνει
μὰζι μὲ τοὺς συντρόφους του, ἀνάπαψη γιὰ ναῦρη.
Ὁ ἐρωτας, ποῦ αἰσταντικὴ καρδιά μὲ μιὰς πληγώνει,
βαθειὰ τοῦτον ἐπλήγωσε, τ' ὠραῖό μου σῶμα ὡς εἶδε,
ποῦ μοῦ ἐπῆραν μὲ ἀρπαγὴν εἰς τὸν ἀπάνω κόσμο,
κ' ὁ τρόπος, ποῦ ἐτεχνεύτηκαν, ἀκόμα μὲ πικραίνει.
Ὁ ἐρωτας, ὅπου ἐρωτα στὸν ἐρωμένο ἀνάφτει,
στὴ γλυκεῖα ἐτούτου συντροφιά τόσο δεμένη μ' ἔχει,
ὅπου, ἀκόμη ὁ πτόθος του, ὡς βλέπεις, δὲ μὲ ἀφήνει.
Ὁ ἐρωτας μὰς ἔβαλε στὸν ἄδη 'ς ἓνα αἷμα.
Τώρα ἢ Καίνα καρτερεῖ στῆς κόλασης τὰ βᾶθη
ἐκεῖνον, ποῦ μὰς ἔσθησε στὸν κόσμο τῆ ζωὴ μας.
Τοῦτα 'ς ἐμὰς ἐπώθησαν τὰ λόγια ἀπὸ ἐκεῖνους.
Κι' ἀφοῦ εἶδα κ' ἄκουσα τὲς δυὸ ἐρωτοπληγωμένες
ψυχῆς ἐκεῖνες, ἔγυρα τὸ πρόσωπό μου κάτω,
καὶ τόσο ἔμεινα σκυφτός ὡς ποῦ ὁ ὀδηγός μου εἶπε,
ποῖς στοχασμὸς βαραίνει σου τὴν κεφαλὴ ; καὶ τοῦπα,
Ὀϊμένα ! πόσοι λογισμοὶ γλυκοὶ καὶ πόσος πτόθος
αὐτοὺς τοὺς δυὸ ἐκατάφεραν στὸ θλιθερὸ τὸ βῆμα.
Καὶ ἔπειτα στὲς δυὸ ψυχῆς γυρίζω ἐγὼ καὶ λέγω·
Φραντσέσκα, τὰ μαρτυρία σου μὲ καταθλίβουν τόσο,
ποῦ μοῦ ῥαίξουν τὴν καρδιά, καὶ δάκρυα πικρὰ γύνω.
Μὰ εἰς τῶν γλυκῶν σὰς στεναγμῶν τὲς μέρες, τώρα πές μου,
πῶς ἔστρεξεν ὁ ἐρωτας νὰ δεῖξουν οἱ καρδιές σας
τοὺς πτόθους, ποῦ ἐβασάνιζεν ἡ τόση ἀμφιβολία ;
Κ' ἐκεῖνη, μεγαλύτερη θλίψη δὲν εἶναι, μοῦπε,
παρὰ εἰς τὲς μέρες συφορᾶς ἢ ἐνθύμηση νὰ φέρνη
ἡμέρες, ποῦ ἀνεπίστροφες καλότυχες ἐφύγαν,
ὅπως αὐτός, ποῦ σ' ὀδηγεῖ, ἀλάθευτα γνωρίζει.
Μ' ἂν ἡ καρδιά σου ἐσὲ ποθῆ τόσο θερμὰ νὰ μᾶθη
τὴν πρώτη σπιθα, ποῦ ἄναψε τῆ φλόγα τοῦ ἐρωτᾶ μας,
θενὰ σοῦ τὸ διηγηθῶ, κ' ἐνῶ θὰ διηγιόμαι,
θὰ βλέπουνε τὰ μάτια σου ἐμέ, ψυχὴν ἀθλία,
γύνοντας δάκρυα νὰ ἱστορῆ τὸν πόνο τῆς καρδιάς τῆς.
Μιὰ μέρα ἐπέρνα ὦρα γλυκεῖα διαβάζοντας ἀντάμα
οἱ δυὸ μας, πῶς ἀπὸ ἐρωτα πληγώθη ὁ Λαντισλόττος.
Ἡμαστ' οἱ δυὸ μας μοναχοί, καὶ λογισμὸς κἀνένας
δὲν ἔμβαινε στὲς ἀνοιχτές, στὲς ξέθαρρες καρδιές μας.
Ἐπάνω εἰς τὸ διάβασμα τὸ ἐρωτικὸν ἐκεῖνο
πολλὰς φορὲς τὰ μάτια μας μὲ πτόθο ἀπαντηθῆκαν,
κ' ἐσβήστηκεν ἡ ὄψη μας· ἀλλὰ δυὸ λόγια μόνον
ἦσαν ἐκεῖα, ποῦ ἀκράτητα ἐμὰς ἐσυνεπῆραν·
ὅποταν ἐδιαθάσαμε, πῶς ὁ ἐραστής ἐκεῖνος,
ὁ τόσο τόσο αἰσταντικός, ἐφίλησε μὲ πάθος
τ' ἀχεῖλι τὸ γλυκόγελο ἐκεῖνης, ποῦ ἀγαποῦσεν,
ἐτούτος, ποῦ ποτὲ ἀπὸ μὲ δὲν θεν' ἀποχωρίση,
θερμὰ μοῦ ἐγλυκοφίλησεν ὀλοτρεμὸς τὸ στόμα.
Γαλεόττος ἦτον τὸ χαρτί, Γαλεόττος τῶς γράψει.
Πλειὸ ἐμπρὸς δὲν ἐδιαθάσαμεν ἐκεῖνην τὴν ἡμέρα.
Τὴν ὦρα, ποῦ ἢ μιὰ ψυχὴ ἐτούτα ἐδιηγιότου,
ἢ ἄλλη, εἰς τὸ πλάγι τῆς, τόσο θερμὰ ἐθρηνοῦσε,
ποῦ τὴν καρδιά μου ἐρράϊσε, τὲς αἰστησῆς μου γάνω,
καὶ πέφτω κατὰ γῆς σωρὸς νεκρὸ κορμὶ ὅπως πέφτει.

Ἀργιστόλι, 1 Μαῖου 1893.

Π. ΒΕΡΓΩΤΗΣ